

" Teci punčka, teci. Življenje ima zate nabrušen nož.
Teci punčka teci, ušla mu tako in tako ne boš"

Spomnite se vaše najbolj boleče menstruacije. Pomislite na vaš prvi seks. Spomnite se poroda. In ponovno si v spomin pričarajte svoj največji seksualni užitek.

Sedaj pa si začnite predstavljati svet, ki je drugačen od vašega. Svet, ki je povsem blizu vas, a hkrati tisoč svetlobni let proč. Svet, kjer so menstruacija, seks in še posebej porod največja muka, kar si jih lahko predstavljate. Svet, kjer je spolnost le bolečina in trpljenje. Svet, kjer je verjetnost, da boste rodili mrtvega otroka, ali pri porodu umrli, skoraj enaka verjetnosti, da bosta oba z otrokom preživela.

Si lahko predstavljate takšen svet zase ali za svojo partnerico? Ne? Takšna je realnost tisočih obrezanih Afričank tako v njihovi domovini kot drugje po svetu. In kaj je razlog za to? Morda tradicija, ki je dobra krinka za to, da tisoče žensk oropajo njihove ženstvenosti in si jih na takšen način še mnogo bolj podredijo. Kajti res je, da tamkajšnji moški pač »morda kdaj pa kdaj« težko zadovoljijo vse svoje žene in konec koncev tudi v Koranu piše, da ima lahko moški le toliko žensk, kolikor jih lahko preživi in zadovolji. Naslednji razlog je verjetno v tem, da je najhujša stvar, ki se jim lahko zgodi to, da bi jih ženska prevarala ali da ne bi dobili device. Toda če to dvojce še vzamemo v zakup tradicije, njihova rešitve zagotovo ne moremo. In kakšna je pravzaprav njihova rešitev?

Sam izraz FGM (female genital mutilation) je namreč izredno težko prevajati, saj zna biti izraz, ki ga bom sama uporabljala, in sicer obrezovanje deklet, precej zavajajoč, ker ima negativen prizvok, hkrati pa spominja na obrezovanje moških, čeprav v tem primeru podobnosti skoraj ne moremo najti. Toda sama se tega izraza držim, ker je le-ta širši množici najboljše poznan, čeprav bi bil verjetno mnogo bolj ustrezen izraz pohabljanje spolovil žensk, ki je tudi po definiciji WHO uraden izraz za popolno ali delno odstranitev oziroma poškodovanje spolovila žensk iz kulturnih, verskih ali drugih nezdravstvenih razlogov.

Vrste obrezovanja

Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije (WHO) poznamo štiri različne vrste obrezovanja in sicer:

- odstranitev kože na klitorisu z ali brez popolne ali delne odstranitve klitorisa,
- odstranitev klitorisa s popolno ali delno odstranitvijo malih sramnih ustnic,
- delna ali popolno odstranitev zunanega spolovila in zašitje vaginalne odprtine (infibulacija)
- rezanje, prediranje, vrezovanje in brazgotinjenje spolovila z žganjem klitorisa ali sramnih ustnic, strganje tkiva z nožnične odprtine, zoženje nožnice z jedkimi snovmi ali zelišči ...

80% žrtev mora preživeti prvi ali drugi način, tretji način pa je najhujši in na takšen način prizadenejo okoli 15 % žrtev. Pri tretji obliki po delni ali popolni odstranitvi spolovila rano nato zašijejo in pustijo majhno odprtino. Pri tem male sramne ustnice odstranijo, velike pa zašijejo skupaj, da brazgotinasto tkivo prekrije vhod v nožnico. Te deklice morajo tedne dolgo ležati z zvezanimi nogami. Da se odprtina ne bi popolnoma zarasla vanjo vstavijo kakšno vžigalico. Skozi to odprtino naj bi potem odtekala urin in menstruacijska kri, ki pa se iz telesa izločata po majhnih kapljicah (Dirie in Milborn, 2005).

Danes je obrezanih med 100 in 140 milijonov žensk, vsako leto pa ta obred grozi dvema milijonoma

Starost obrezovanja je precej različna od območja do območja. Izvajajo jo na

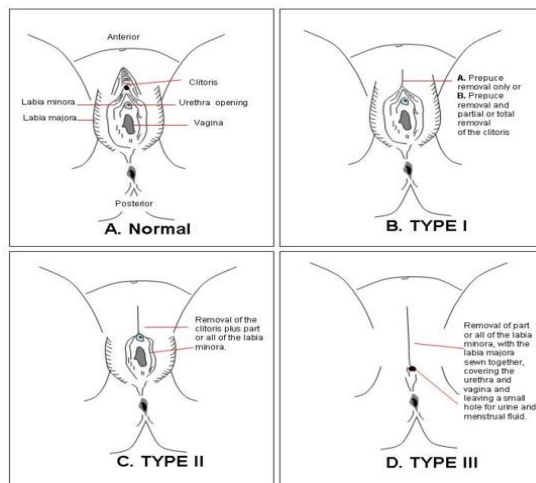
novorojenčkah starih nekaj dni, majhnih deklicah, najstnicah in občasno tudi na odraslih ženskah.

Posledice

Posledice so predvsem odvisne od tipa in stopnje obrezovanja.

Možne posledice med samim obrezovanjem so (Amnesty International, v Dirie in Milborn, 2005 in WHO) izguba krvi, šok, poškodba sečevoda, mehurja, analne mišice zapiralke, tetanus, hude bolečine, vnetje rane in sečnih organov, visoka telesna temperatura, smrt zaradi šoka, tetanusa ali drugih vnetij, zlomi stegenice ali ključnice zaradi prisilnega držanja žrtve ...Prav tako pa obstajajo tudi tveganja zaradi prenosa HIV zaradi večkratne uporaba istega orodja, čeprav tega še niso podrobno raziskali. Pri infibulaciji, to je tretja oblika, pa je smrtnost med samim obredom 30 %.

Posledice obrezovanja v odraslosti (Amnesty International, v Dirie in Milborn, 2005) pa so vnetje mehurja in notranjosti spolovila, bolečine med spolnimi odnosi, ciste in razjede v nožnici in na spolovilu, brazgotine na rani, boleči tumorji na živcih, zožitev nožnice, zastajanje krvi ali gnojne tekočine v nožnici, kronična vnetja sečnih organov, inkontinenca urina in blata ter neplodnost. Med porodom lahko pride do večjega tveganja prenosa spolnih boleznih in HIV, trganja tkiva, povečane izgube krvi, nastajanja ran, daljšega poroda, izredne

" Your invasion was so cold. Your righteous explanations lies.
can't get your ideas straight tonight, how could you harm such precious lives ."

obremenjenosti medeničnega dna ter povečane ogroženosti zarodka.

Duševne težave pa so travme, občutek nepopolnosti, anksioznost, potrtost, depresivnost, kronična razdražljivost, frigidnost težave v odnosu in psihoza.

Ena izmed raziskav WHO, ki je preučevala povečano tveganje pri porodu za obrezane ženske, je ugotovila, da so nevarnost ob porodu povečale vse oblike FGM, pri čemer se je smrtnost novorojenčkov pri prvi obliki povečala za 15 %, pri drugi za 32 % in pri tretji za 55 %. Ob upoštevanju še nekaterih dodatnih dejavnikov, bi lahko rekli, da v Afriki umre še dodatno okoli 10 do 20 otrok na tisoč rojenih zaradi FGM-ja.

Infibulaciji ponavadi sledi še deinfibulacija. Le-ta je nujna za spolni odnos, zato jo ponavadi na poročno noč z nožem izvede ženin ali pa ob morebitnih resnih komplikacijah po obredu kakšna ženska sorodnica. Prav tako pa je potrebno povsem prerezati žensko spolovilo med porodom, ki pa ga potem ponovno zašijejo nazaj. Tako morajo ženske ponovno dolgo ležati z zvezanimi nogami, da se rana zaceli, ta postopek pa se ponovi ob vsakem porodu. To sicer za porode v bolnišnicah ni več nujno, čeprav pogosto pacientke vztrajajo, da jih zašijejo nazaj, da jih njihovi možje ne bodo zavračali.

Zakaj že?

Če se še malce vrnemo na vzroke bi ponovno citirala Dirie in Milborn (2005). V svoji knjigi Puščavski otroci razlagata, da je bil to sprva slovesni prehod v odraslo dobo, danes pa tega pomena ne poznajo več, čeprav FGM v nekaterih delih še vedno opravljajo in v teh kulturah ta običaj velja kot prvi pogoj za poroko, saj so neiznekažene ženske prikazane kot nečiste in odrinjene na rob družbe.

Družine, ki ta obred izvajajo so za WHO navedle naslednje razloge

Psihoseksualni razlogi: redukcija ali odstranitev občutljivega tkiva zunanega spolovila v želji zmanjšanja seksualne želje žensk, ohranitev ženske nedolžnosti do poroke, zvestost v zakonu in povečanje moškega spolnega užitka

Sociološki razlogi: identifikacija s kulturnim nasledstvom, iniciacija deklet v ženske, socialna integracija in vzdrževanje socialne kohezije

Higienski in estetski razlogi: ženska spolovila bi naj bila nečista in nelepa, zaradi tega jih odstranijo, da bi povečali higieničnost in polepšali izgled

Miti: povečanje rodnosti in možnosti preživetja otroka

Verski razlogi: nekatere islamske skupine verjamejo, da je to zapisano v koranu, prav tako FGM tudi najbolj prakticirajo islamske skupnosti

Stare coprnice z umazano britvico

Obrede ponavadi izvajajo ženske imenovane obrezovalke, ki so v družbi zelo spoštovane in jih celotno okolje ščiti, čeprav nimajo nikakršnega zdravstvenega znanja, hkrati pa uporabljajo precej neprimerne inštrumente kot so recimo britvice in črepinje, anestetikov pa tako ali tako sploh ne poznajo. Prav tako v nekaterih kulturah FGM izvajajo tudi zdravstvene službe s strokovnim osebjem, čemur pa WHO jasno nasprotuje.

FGM je precej razširjen v 28 Afriških državah, pri čemer je del najbolj splošne prakse v Somaliji,

Egiptu, Sudanu, Etiopiji in Maliju. Prav tako je pogost tudi v Aziji, na Bližnjem vzhodu ter med emigranti v Evropi, Ameriki, Kanadi in Avstraliji.

Toda če se osredotočimo na Afriko se moramo zavedati, da obstaja tudi velika razlika med posameznimi plemeni, saj nekatera plemena FGM-ja sploh ne prakticirajo več, spet druga pa opravljajo »malce manj tragično« obliko, pri čemer zašijejo zgolj velike sramne ustnice in ne odstranijo ščetavčka. K temu jih vse bolj spodbujajo tudi nekatere humanitarne organizacije, saj na ta način vsaj malce zmanjšajo tegobe teh žensk, čeprav je njihov glavni cilj verjetno izkoreninjenje le-tega, kar pa je dandanes še marsikje nemogoče. Glavni problem je verjetno v tradiciji in v tem, da tista plemena, ki to izvajajo, vedo o obrezovanju izredno malo. Njihovi možki te teme zaradi njene tabuiranosti sploh ne poznajo in ne razumejo ter se jim zdi pač običajen in nujen obred, čigar razsežnosti se ne zavedajo. Spet njihove ženske, pa že tako ali tako nimajo nikakršne moči, hkrati pa verjamejo, da je ta obred edina možnost, da bodo njihove hčere kasneje dobile moža, brez njega pa

Odstranitev občutljivega tkiva zunanega spolovila v želji zmanjšanja seksualne želje žensk, ohranitev ženske nedolžnosti do poroke, zvestost v zakonu in povečanje moškega spolnega užitka

so obsojene na propad. Začaran krog nevednosti in bolečine torej.

Poudariti je treba tudi, da v delih sveta, kjer je FGM sprejeta norma, le-to izvajajo tisti, ki sledijo različnim verskim prepričanjem, prav tako tudi animisti in ateisti. Hkrati pa obstajajo določeni dokazi, da so ta obred izvajali že stari Egipčani. Toda kljub temu je to najbolj pogosto med islamskim ljudstvom, čeprav je zanimivo, da obstaja ogromno debat in preprirov, če je obrezovanje v Koranu obvezujoče, prepovedano ali neomenjeno. Različne interpretacije torej.

Se to dogaja tudi na Stari celini? Pa ja, pri nas pa že ne.

Hkrati pa obrezovanje že dolgo ni več le problem Afrike, ampak postaja tudi vse bolj globalen problem. Verjetno se sprašujete, kako in zakaj, glede na to, da bi si upala domnevati, da večina zanj še ni slišala. Toda odgovor je precej logičen in sicer je odgovor v preseljevanju. Če namreč pogledamo življenje nekega povprečnega Afričana, priseljenega v Evropo, je zelo verjetno, da le-ta ne bo ali pa bo zelo slabo poznal tukajšnji jezik, kar pomeni, da bo delal najslabša dela, hkrati pa bo povsem odrinjen na družbeni rob. In logična posledica tega je v polarizaciji, torej še večjemu oprijemanju svoje tradicije. In posledično je precej verjetno, da bo svojega otroka poslal na počitnice v domovino, kjer ga bodo obrezali. In ta deklica se bo potem še z mnogo večjimi travmam vrnila domov. Toda ali jih sploh lahko krivimo za to?

In čeprav se zakonodaja glede tega počasi izboljšuje, je še vedno katastrofalna. Po Dirie in Milborn, (2005) ima posebno zakonodajo na tem področju le 6 evropskih držav, v nekaterih drugih zakonikih pa je FGM vključen v povzročitev telesnih poškodb. Toda ironično je to, da čeprav je to

zavzeto v nekaterih zakonikih, FGM-ja še vedno kazensko ne preganjajo. Kršitelji v posameznih državah izpuhtijo, saj so obrezovalke mnogo preveč cenjene, da bi si jih upal kdorkoli izdati, hkrati pa je tudi vprašanje, če je za otroka najbolje, če mu zaprejo starše, ki pa poleg tega »tako ali tako niso ničesar vedeli.« Verjetno je sama situacija zaradi različnih nevladnih organizacij najboljša v Franciji, kjer se aktivno trudijo pomagati žrtvam FGM-ja, hkrati pa tudi aktivno nadzorujejo počitnice mladih

Na tem področju ima zakonodaja le 6 evropskih držav, v nekaterih drugih zakonikih pa je FGM vključen v povzročitev telesnih poškodb. Toda ironično je to, da čeprav je to zavzeto v nekaterih zakonikih, FGM-ja še vedno kazensko ne preganjajo.

deklíc v njihovi domovini. FGM je precej velik problem tudi v določenih predelih Anglije, kjer pa situacija ni tako jasna.

Slovenija? Kaj sploh to je?

In kako je na to pripravljena Slovenija? Ne želim pretiravati, kajti zaenkrat Slovenija še ni ciljna država za ogromno Afriških žensk, toda kmalu verjetno bo. In takrat se bomo morali tudi mi pogovarjati o tem. Toda verjetno bi bil že sedaj skrajni čas, da bi Slovenci to tematiko bolje spoznali, kajti na žalost imam občutek, da s trenutnim znanjem in zakonodajo preteklim in bodočim žrtvam ne bi znali ustrezno pomagati. To bi bil le še en tabu naše družbe več. In kako dolgo še bo tako?

In kaj misliš ti?

Bi dovolili, da se kaj takega zgodi vašemu otroku? Kako mislite, da bi reagiral zahodni svet, če bi se to dogajalo belim otrokom? Toda jaz med njimi ne vidim razlike, jo morda vidite vi?

Tanja Peček

Izjave znanih

"Kako, genocida?"

Kaj bodo rekle o nas prihodnje generacije, ki bodo nasledile od nas dokončno uničeno klimo. Obsojene bodo na agonijo vedno hujših vremenskih ekstremov, naravno ravnotežje bo porušeno, življenje bo začelo izginjati z Zemlje. Zaradi našega uničevalnega razvoja bo planet vedno manj primeren za življenje, dokler na neki točki življenja sploh ne bo več. In mi bomo tista generacija, ki bi še lahko kaj spremenila, pa ni. Zato, ker nismo bili pripravljeni spremeniti svojih življenjskih vzorcev, ker se nismo bili pripravljeni soočiti s pohlepom in sebičnostjo. Ker smo rekli, da sta gibalno razvoja in da se to ne da spremeniti.

In mi bomo povzročili genocid prihodnjih generacij, propad človeštva in življenja na Zemlji nasploh?

Tako je, naša odgovornost bo neizpodbitna. Ker smo se predajali udobnemu potrošništvu, se šli računalniške igrice in televizijske nadaljevanke, da ne govorim o nogometnih tekmah in nas ni zanimalo, kam ta svet gre. Ker so se politiki še naprej šli svoje igrice ničevosti in napuha, želje po moči, managerji in lastniki pa so hlepeli le po dobičku. Ker so se šli neumne in nepotrebne vojne, namesto da bi reševali glavna neravnotežja tega sveta"

**Janez Drnovšek
Gibanje za pravičnost in razvoj**